

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

'Omnia vincit amor': Het antieke beeld van de aardse liefde in middeleeuws-encyclopedische context (ca. 200 - ca. 1300)

Mulders, E.M.

Publication date
2013

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Mulders, E. M. (2013). *'Omnia vincit amor': Het antieke beeld van de aardse liefde in middeleeuws-encyclopedische context (ca. 200 - ca. 1300)*. [, Universiteit van Amsterdam].

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

INHOUD

Afkortingen	11
Preambule: de lotgevallen van Eros	13
 INLEIDING	 15
<i>Culturele niveaus</i>	20
<i>Mythe, teken, beeld, symbool</i>	25
<i>Het menselijk vermogen tot het ervaren van symboliek en het hanteren van beeldtaal</i>	29
Opbouw	29
De liefde en haar verbeelding: de literaire traditie	30
Materiële cultuur: objecten van de vroege christenen	34
De encyclopedische Eros	36
De deugdzame Eros	38
 DEEL I	
DE LITERAIRE EN DE HISTORISCHE GRONDBEGINSELEN VAN DE MIDDELEEUWSE EROS-BEELDTRADITIE	41
 Hoofdstuk I.1 De liefde en haar verbeelding: de literaire traditie	 43
§ I.1.1 De Antieke Eros: oerkracht en jager	45
§ I.1.2 De christelijke tegenpool: ondeugd	53
§ I.1.3 De <i>Psychomachia</i> : Eros als prooi	63
<i>De geïllustreerde handschriften</i>	66
<i>De laatste strijd van Luxuria en de vlucht van Amor</i>	72
Conclusie	79
 Hoofdstuk I.2 De onoverwinnelijke Eros.	 81
Materiële cultuur: objecten van de vroege christenen	
§ I.2.1 ‘Tekentaal’	88

<i>Joodse en antieke symboliek en ‘tekentaal’</i>	92
<i>Een vredig samen bestaan van het oude met het nieuwe</i>	96
<i>Continuïteit, traditie en vanzelfsprekendheid versus hypothetische ontwikkelingen in betekenissen</i>	98
§ I.2.2 Eros en het vroegchristelijke milieu	102
§ I.2.3 Gelegenheidssymboliek	109
Pseudo-Oppianus’ <i>Cynegetica</i>	110
§ I.2.4 De volmaaktheid van het complete	119
Conclusie	126
DEEL II	
DE DYNAMIEK VAN HET BEELD: Eros als middeleeuws symbool	129
Hoofdstuk II.1 De encyclopedische Eros I: een oud verhaal in middeleeuws perspectief	
§ II.1.1 Van late Oudheid naar Karolingische renaissance	135
<i>De literaire traditie</i>	135
<i>De Karolingische renaissance</i>	138
§ II.1.2 Eros in de christelijke encyclopedieën	144
<i>Isidorus en Hrabanus</i>	144
<i>Een encyclopedische tekst over Eros</i>	145
<i>De afbeelding van Eros in de De universo</i>	147
<i>Tekst en beeld</i>	150
<i>Ondengd</i>	150
§ II.1.3 Een encyclopedisch perspectief	153
<i>Nut of noodzaak?</i>	154
<i>Een ‘middeleeuws symbool’</i>	156
Conclusie	159
Hoofdstuk II.2 De encyclopedische Eros II: een steen in het bouwwerk Gods	
§ II.2.1 De literaire traditie	164
<i>De mythografische traditie</i>	164
<i>De commentaren en de encyclopedische traditie</i>	165

<i>De Psychomachia en de encyclopedische traditie</i>	167
§ II.2.2 <i>De Hortus deliciarum</i>	169
<i>De reconstructie</i>	171
<i>Structuur en inhoud</i>	172
<i>De illustraties</i>	174
<i>Prudentius' Psychomachia in de Hortus deliciarum</i>	175
§ II.2.3 <i>Woordenloze encyclopedieën</i>	181
<i>Eros gekooïd</i>	183
Conclusie	187
DEEL III	
DE DEUGDZAME EROS	189
Hoofdstuk III.1 <i>Een nieuwe deugdenleer</i>	192
§ III.1.1 <i>Kennis: inhoud, groei en overdracht.</i>	194
<i>De kerkelijke en de seculiere werelden</i>	
<i>Vorm en inhoud van onderwijs en onderzoek</i>	196
<i>Oude en nieuwe kennis, kennis en hof en het symbolische wereldbeeld</i>	198
§ III.1.2 <i>De veredeling van de liefde</i>	204
<i>De liefde in het hoofse ideaal</i>	205
<i>De Amore</i>	207
§ III.1.3 <i>Der Welsche Gast</i>	211
<i>De tekst en zijn publiek</i>	212
<i>De liefde in Der Welsche Gast</i>	214
<i>De geïllustreerde handschriften</i>	216
<i>De miniaturen in Codex Palatinus Germanicus 389</i>	221
<i>Het beeld van de liefde</i>	222
Conclusie	226
Hoofdstuk III.2 <i>De Roman de la Rose</i>	227
§ III.2.1 <i>De Roman, zijn publiek en zijn auteurs</i>	232
<i>De verzen van Guillaume de Lorris</i>	233
<i>Jean de Meun en zijn verzen</i>	236
<i>Publiek</i>	241

<i>Interpretatie</i>	242
§ III.2.2 De geïllustreerde handschriften	245
<i>De vroegste manuscripten en illustraties van de Roman de la Rose</i>	246
§ III.2.3 De afbeeldingen van de Liefdesgod in de <i>Roman de la Rose</i>	255
<i>De kennismaking met Amor en Zachte Blik</i>	257
<i>Amor schiet</i>	263
<i>Amor: leenbeer en leraar</i>	267
<i>Jean neemt de vertelling over</i>	271
<i>Amor schiet de verliefde jongeling te hulp</i>	272
Conclusie: Amor in een boomtop	278
 CONCLUSIES	 281
 Lijst van genoemde manuscripten	 285
 Uitgegeven bronnen	 291
 Bibliografie	 299
 Summary	 335
 Bijlage: afbeeldingen	 343